

COALITIEAKKOORD
GEMEENTE WAADHOEKE 2026 - 2030

HJOED DWAAN WAT MOARN FREGET

SAM • GEMEENTEBELANGEN • CDA

Met alles wat we doen, dragen we bij aan een sterke en leefbare gemeente

Voor de **inwoners** vandaag én voor de generatie van morgen

INHOUD

Samen sterk voor Waadhoeke	5
Onze ambitie	6
Aan de slag! Onze plannen op vier thema's	9
• Ruimte om te leven	11
• Iedereen doet mee	14
• Een duurzame toekomst	19
• Samen maken we Waadhoeke	24

Woord vooraf

SAMENWERKEN BRENGT ONS VERDER

Op 18 maart 2026 hebben SAM, Gemeentebelangen en CDA een breed mandaat gekregen om samen verantwoordelijkheid te nemen voor het bestuur van Waadhoeke. Dat vertrouwen waarderen wij enorm. Het geeft ons energie én een duidelijke opdracht. Met ambitie en daadkracht willen wij de komende periode bouwen aan een sterke en toekomstbestendige gemeente.

Daarbij bouwen we voort op het fundament dat, de afgelopen jaren sinds het ontstaan van Waadhoeke, is gelegd en kijken tegelijkertijd vooruit. De wereld verandert snel en vraagt om keuzes, om lef en om samenwerking.

Wij willen er zijn voor alle inwoners van Waadhoeke. Voor jong en oud. In stad en dorpen. Verbinden zien we als een belangrijke opdracht. We willen de samenleving versterken door mensen, ideeën en initiatieven bij elkaar te brengen. Door ieders inbreng serieus te nemen en samen te werken. Zo komen we verder.

We zetten in op een samenleving waarin iedereen kansen krijgt en niemand aan de kant staat. Waarin ruimte is voor talent, initiatief en ontwikkeling. En waarin we zorgvuldig omgaan met de fysieke ruimte die we samen delen. Met oog voor elkaar en voor de generaties na ons.

Tijdens de formatie hebben we als drie partijen geïnvesteerd in onderling vertrouwen en in samenwerking. Die gedeelde basis vormt het vertrekpunt van dit akkoord dat onze plannen voor de komende vier jaar beschrijft.

De maatschappelijke opgaven zijn groot en vragen om ambitie. Tegelijkertijd zijn we realistisch over wat (financieel) kan. We maken keuzes en blijven flexibel in een veranderende tijd. Daarom kiezen we voor een akkoord op hoofdlijnen, met focus op een aantal belangrijke thema's.

We kijken ernaar uit om samen aan de slag te gaan. Met energie, vertrouwen en trots.

Laten we vandaag doen wat morgen vraagt.

Namens de fracties van SAM, Gemeentebelangen en CDA.

Hanna van der Werff (SAM),
Douwe Kamstra (Gemeentebelangen) en
Sietze Greidanus (CDA)

**GOED
BESTUUR
MAKEN WE
SAMEN**

Hier staan we voor:

KOERSVAST

Wij zijn koersvast. We weten waar we naartoe willen. Onze doelen geven houvast, ook als de waan van de dag om aandacht vraagt. Want grote maatschappelijke uitdagingen vragen van ons dat we kijken naar de lange termijn. Met alles wat we doen, dragen we bij aan een sterke en leefbare gemeente. Voor de inwoners vandaag én voor de generatie van morgen.

DAADKRACHT EN LEF

Met *daadkracht en lef* maken we keuzes. We durven te vernieuwen. Dat betekent dat we uitdagingen niet uit de weg gaan. We zijn ambitieus zonder roekeloos te zijn. We zijn niet blind voor maatschappelijke ontwikkelingen en nemen de inbreng van anderen serieus. Wij luisteren om echt te begrijpen en te ervaren wat de ander vindt en drijft. En hoe we daarmee verder of beter kunnen.

SAMEN EN OPEN

Wij zijn er voor mensen en staan midden in de samenleving. Vanuit een open en nieuwsgierige houding zoeken we de *samenwerking*. We zijn benaderbaar, dichtbij en gelijkwaardig in ons contact. Het is onze overtuiging dat iedereen mee moet kunnen doen. En dat we, vanuit een gedeelde verantwoordelijkheid, samen meer bereiken dan ieder voor zich.

RUIMTE

Dus bieden we *ruimte*. Aan inwoners, ondernemers en organisaties. Voor initiatieven en nieuwe ideeën. Want juist door experimenteren en leren komen we verder. Dat betekent ook dat we het elkaar en anderen gunnen om fouten te maken. Daarbij zijn we overigens altijd duidelijk over tot waar die ruimte reikt. Over waar onze verantwoordelijkheid ophoudt en die van anderen begint.

VERANTWOORDING EN VERTROUWEN

Wij leggen uit wat we doen en waarom. Daarbij zijn we eerlijk over onze keuzes en duidelijk over wat wel en niet kan. Zo bouwen we stap voor stap aan het *vertrouwen* van mensen in ons als overheid.

Samen sterk voor Waadhoeke

Gemeente Waadhoeke staat aan het begin van een nieuwe raadsperiode, met een nieuwe coalitie van SAM, Gemeentebelangen en CDA. Met 19 van de 29 zetels dragen wij gezamenlijk verantwoordelijkheid voor het bestuur van onze gemeente. Die verantwoordelijkheid nemen wij met overtuiging én met de ambitie om samen resultaten te boeken voor Waadhoeke.

Wij willen bouwen aan een open en constructieve relatie met de gemeenteraad als hoogste bestuursorgaan van de gemeente. Ook zoeken we de samenwerking met inwoners, bedrijven en organisaties. Want goed bestuur maken we samen.

Helder profiel als basis

Tijdens de coalitievorming hebben wij uitgebreid stilgestaan bij de waarden die ons verbinden en de manier waarop wij willen samenwerken. Wij geloven dat een helder profiel de basis vormt voor een succesvol bestuur. In dit hoofdstuk beschrijven wij waar we als coalitie voor staan.

Onze ambitie

Het is goed wonen, werken en leven in Waadhoeke. Inwoners zijn over het algemeen tevreden met hun leven en voelen zich veilig. De mienskip is sterk: in dorpen en wijken zetten mensen zich actief in voor hun omgeving. Dat is een kracht waar we trots op zijn. Daarop bouwen we verder.

Ontwikkelingen en kansen

Verder bouwen betekent ook inspelen op veranderingen. We zien meer ouderen, minder jongeren, kleinere huishoudens en minder mensen op de arbeidsmarkt. Dat merken we bijvoorbeeld in de zorg, het onderwijs, op de woningmarkt en arbeidsmarkt. Naast uitdagingen bieden deze veranderingen ook kansen. Denk aan nieuwe woonvormen, brede scholen, innovatie en digitale zorg.

Waadhoeke is een uitgestrekte gemeente met veel dorpen. De afstanden tot voorzieningen zijn relatief groot. Dat vraagt om goede bereikbaarheid, vooral voor mensen die minder mobiel zijn. Daarom verbeteren we verbindingen en pakken we verkeersknelpunten aan.

In Waadhoeke is veel werk in sectoren als detailhandel, zorg, landbouw, industrie en bouw. Veel bedrijven zijn mkb- of familiebedrijven. Voor hen is het soms lastig om mee te bewegen met veranderingen. Daarom zetten we in op innovatie en een duurzame economie.

De ruimte, het landschap en de Waddenkust maken Waadhoeke aantrekkelijk. We willen wonen, werken en leven. We koesteren het groen om ons heen. Door slimme keuzes te maken combineren we deze wensen zo goed mogelijk en versterken we de leefomgeving.

De kracht van Waadhoeke zit in de dorpen en wijken. Inwoners zijn betrokken en zetten zich in voor hun omgeving, bijvoorbeeld via verenigingen, vrijwilligerswerk of mantelzorg. Tegelijk blijven voorzieningen, winkels en verenigingen niet vanzelf bestaan. Ook doen nog niet alle inwoners mee. Daar gaan we mee aan de slag. We zien kansen in nieuwe vormen van samenwerking

en lokale initiatieven, zoals multifunctionele ontmoetingsplekken, om de leefbaarheid op peil te houden.

De komende jaren benutten we kansen om Waadhoeke te versterken. We zorgen voor passende woningen, een sterke economie en een leefomgeving die klaar is voor de toekomst. Ook houden we voorzieningen bereikbaar, zorgen we dat iedereen kan meedoen en ondersteunen we de kracht van dorpen en wijken.

Vier thema's

Wij bouwen verder aan een gemeente waar het ook in de toekomst voor iedereen goed wonen, werken en leven is. Dat doen we op vier thema's die we in dit coalitieakkoord op hoofdlijnen beschrijven:

- 1. Ruimte om te leven** beschrijft onze plannen voor wonen, bereikbaarheid en een veilige en aantrekkelijke leefomgeving.
- 2. Iedereen doet mee** beschrijft onze plannen voor zorg, welzijn, sport, cultuur en het sociaal domein.
- 3. Een duurzame toekomst** beschrijft onze plannen voor economie, onderwijs en duurzaamheid.
- 4. Samen maken we Waadhoeke** beschrijft hoe we besturen, samenwerken en onze positie versterken.

Na het vaststellen van dit coalitieakkoord worden onze plannen verder uitgewerkt in een collegeprogramma. Voor een aantal onderwerpen hebben we concrete afspraken gemaakt. Die lichten we uit in aparte kaders in dit akkoord.

Aan de slag!

ONZE PLANNEN OP
VIER THEMA'S

We investeren in een aantrekkelijke leefomgeving met voldoende ruimte voor groen

Uitgelicht Zorgvuldig verder met Vliet-Tuinen

Van een bedrijventerrein een aantrekkelijke woonomgeving maken. Dat is het doel van de ontwikkeling van de wijk Vliet-Tuinen in Franeker. Het bestemmingsplan 'Franeker – Tuinen en Vliet' is in 2025 door de gemeenteraad vastgesteld. Vanwege een beroepsprocedure ligt het plan momenteel ter beoordeling bij de Raad van State.

De uitspraak in deze procedure bepaalt het vervolg van het project. Tot die tijd doen we geen nieuwe toezeggingen of uitspraken over de inhoud van het plan. Na de uitspraak zijn er twee mogelijke richtingen: het bestemmingsplan blijft in stand of moet op onderdelen worden aangepast. In beide gevallen pakken we het vervolg zorgvuldig op. Dat doen we met oog voor de kwaliteit van de leefomgeving en een goede inpassing in het gebied.

We vinden het belangrijk om opnieuw in gesprek te gaan met bewoners. We zetten in op het herstellen van vertrouwen en het verbeteren van de communicatie. Daarbij benutten we onder andere het lopende verkeerskundig onderzoek naar bereikbaarheid, verkeersveiligheid en parkeren.

Ruimte om te leven

We bouwen aan een veilige, bereikbare en aantrekkelijke leefomgeving. Met passende woningen, slimme inrichting en aandacht voor veiligheid zorgen we voor leefbare dorpen en wijken.

Leefomgeving in balans

Wij bouwen aan een gemeente waar het prettig wonen, werken en leven is. In een gezonde en leefbare omgeving met dorpen en wijken waar we trots op zijn. We koesteren een waardevol landschap waarin landbouw en natuur in balans zijn. Daarom maken we ruimtelijke keuzes altijd in samenhang, en met oog voor de toekomst.

We willen inwoners en bedrijven zoveel mogelijk duidelijkheid en gemak bieden bij keuzes in de fysieke leefomgeving. Grote ruimtelijke ontwikkelingen wegen we integraal af. Ook betrekken we inwoners tijdig bij plannen die hun leefomgeving raken.

Daarnaast investeren we in een aantrekkelijke leefomgeving met voldoende ruimte voor groen. Landschapelijke elementen en natuurlijke waarden behouden en versterken we onder andere via het Omgevingsplan. Bij inbreidingslocaties hebben we oog voor kwetsbare panden en karakteristieke plekken en zoeken we naar passende nieuwe functies.

Hier zetten we de komende vier jaar extra op in:

- We streven naar het verminderen van de regeldruk.
- We houden 'Verken je idee' in stand zodat initiatiefnemers snel weten of hun plan kansrijk is. Daarbij onderzoeken we de mogelijkheid om leges te heffen die bij vergunningverlening in mindering worden gebracht. Een snelle eerste scan zou daarbij gratis moeten blijven.
- We gaan zorgvuldig om met de ruimte. We kiezen voor inbreiding waar het kan en uitbreiding waar het moet.
- Bij uitbreiding van wonen en bedrijvigheid zorgen we voor voldoende groene buffers.
- We staan positief tegenover initiatieven voor een natuurbegraafplaats in Waadhoeke.

Betaalbaar en passend wonen

De komende jaren blijft de vraag naar woningen in Waadhoeke groot. Tot 2035 zijn circa 1.100 extra woningen nodig. Daarom bouwen we betaalbare en passende woningen in zowel de stad als in onze dorpen. Daarbij hebben we oog voor leefbaarheid, duurzaamheid en de aanwezigheid van voorzieningen.

We pakken onze regierol met een volkshuisvestingsprogramma waarin we sturen op aantallen, locaties en doelgroepen. Daarbij voeren we een actief grondbeleid en zorgen we voor voldoende capaciteit en middelen om woningbouw te realiseren. We versnellen de bouw van betaalbare woningen. Daarbij zetten we in op minimaal 30% sociale huur en twee derde betaalbaar in de nieuwbouwopgave.

Daarnaast verbeteren we het woonaanbod voor specifieke doelgroepen. We ondersteunen starters bij het vinden van een woning. Ook maken we meer levensloopbestendige woningen mogelijk. Zo kunnen ouderen langer zelfstandig blijven wonen in hun eigen omgeving.

Hier zetten we de komende vier jaar extra op in:

- We monitoren onze erfpachtpilot en nemen op basis daarvan een besluit over verdere inzet.
- We verkennen en stimuleren de inzet van flexibele woningen.
- We staan positief tegenover initiatieven voor woonvormen waarbij wonen en zorg worden gecombineerd.
- We benutten bestaande gebouwen beter door herbestemming, woningsplitsing en erfsplitsing. Ook pakken we leegstand en verpauperde panden aan.

We maken werk van veilig, betrouwbaar en duurzaam verkeer en vervoer voor iedereen

Veilig wonen en werken

Wij willen dat inwoners en ondernemers zich veilig kunnen voelen. En wij treden op waar dat nodig is. Ook pakken we onveilige plekken en situaties gericht aan.

Steeds vaker worden leegstaande loodsen en gebouwen gebruikt voor ondermijnende activiteiten. We zetten in op het tegengaan van georganiseerde en ondermijnende criminaliteit. Dat doen we door samen te werken met regionale partners, signalen actief op te pakken en goed gebruik te maken van beschikbare instrumenten, zoals de Algemene Plaatselijke Verordening (APV). Ook nemen we deel aan Meld Misdaad Anoniem. Met het project Cybersûn maken we inwoners en bedrijven weerbaarder tegen digitale criminaliteit.

We pakken jeugdoverlast aan en voorkomen dat jongeren afglijden richting criminaliteit. Daarbij werken we nauw samen met politie en jongerenwerk en zetten in op vroegsignalering en jeugdpreventie. Daarnaast blijven we alert op het beschermen van de democratische rechtsstaat, onder andere door kennis en bewustwording binnen onze organisatie en bij partners te versterken.

Vlot en bereikbaar onderweg

Inwoners, ondernemers en bezoekers moeten zich vlot en veilig door onze gemeente kunnen verplaatsen. Daarom maken we werk van veilig, betrouwbaar en

duurzaam verkeer en vervoer voor iedereen. We investeren in verkeersveiligheid, bereikbaarheid en duurzame mobiliteit. Daarbij houden we oog voor leefbaarheid in dorpen en wijken.

We verbeteren de verkeersveiligheid door onze mobiliteitsvisie waar mogelijk sneller uit te voeren. We zorgen voor een duidelijke en herkenbare inrichting van wegen en een logische combinatie van verkeersstromen. Zo is voor weggebruikers direct duidelijk welk gedrag wordt verwacht. Daarnaast houden we het fietsnetwerk op orde door bestaande fietspaden te onderhouden en te verbeteren. Dorpen en wijken houden we bereikbaar. Zo voorkomen we onlogische afsluitingen en omrijroutes. We zorgen voor meer openbare laadpalen. Openbaar vervoer blijft belangrijk voor de bereikbaarheid van onze gemeente. Daarom blijven we in gesprek met dorpen en wijken over de behoefte aan openbaar vervoer. Ook ondersteunen we initiatieven voor nieuwe vormen van vervoer en deelmobiliteit.

Uitgelicht Verbetering rondweg Franeker

Wij willen de rondweg van Franeker verbeteren. We zien daarbij kansen om dit gebied te ontwikkelen tot een voorbeeldproject waar bereikbaarheid, verkeersveiligheid en ruimtelijke kwaliteit hand in hand gaan.

De rondweg en het Oud Kaatsveld zijn cruciaal voor de bereikbaarheid van Franeker, maar zorgen nu voor knelpunten in doorstroming, verkeersveiligheid en leefbaarheid. Met de bouw van meer woningen in Franeker-Zuid en de bouw van nieuwe scholen in het gebied Bloemketerp nemen de problemen alleen maar toe. In de komende vier jaar pakken we deze opgave voortvarend aan.

We willen drie belangrijke verkeersknelpunten oplossen:

- Bloemketerp krijgt een veilige ontsluiting via de oostelijke rondweg passend bij het aantal kinderen dat daar na de bouw van de scholen gebruik van maakt, bijvoorbeeld bij het oversteken.
- Op het Oud Kaatsveld weren we vrachtverkeer.
- De westelijke rondweg richten we op termijn zo in dat het vrachtverkeer beter kan doorstromen én er tegelijk een aantrekkelijke omgeving ontstaat.

Iedereen doet mee

In Waadhoeke moet iedereen mee kunnen doen. Of het nu gaat om zorg, sport, cultuur of ontmoeting. We bouwen aan een samenleving waarin mensen naar elkaar omzien en kansen krijgen.

Een sterke sociale basis voor iedereen

In Waadhoeke kunnen inwoners op elkaar én op de gemeente rekenen. Iedereen moet de ruimte krijgen om mee te doen, zich te ontwikkelen en zo zelfstandig mogelijk te leven. We kijken daarbij naar wat mensen zelf kunnen, wat zij samen doen en waar ondersteuning nodig is. We staan voor een menswaardig, veilig en gastvrij bestaan.

Voorkomen is beter dan genezen. Daarom zetten we in op preventie. We werken aan sterke dorpen en wijken, waar ontmoeting, verbinding, meedoen, gezond eten en bewegen de sociale basis vormen. Laagdrempelige, vrij toegankelijke voorzieningen zorgen ervoor dat inwoners dichtbij huis ondersteuning vinden, voordat professionele zorg nodig is. Verenigingen, cultuur en welzijnsinitiatieven zijn daarbij onmisbaar.

Inwoners die zorg of ondersteuning nodig hebben kunnen dit eenvoudig aanvragen. Iedereen die kan werken, moet die stap kunnen maken. Onze inwoners ervaren voldoende financiële bestaanszekerheid om gezond en kansrijk te leven.

Hier zetten we de komende vier jaar extra op in:

- We maken een eenvoudige routekaart, zodat inwoners weten waar zij terecht kunnen met vragen over zorg, welzijn en werk. Voor regelingen en voorzieningen kunnen inwoners terecht bij één loket.
- Het dorpen- en wijkenfonds werkt heel goed en blijft de komende vier jaar bestaan.
- Burgerinitiatieven worden behandeld met het uitgangspunt 'ja, mits'. Er is een vast aanspreekpunt dat initiatiefnemers ondersteunt.

- We verkennen uitbreiding van de aanpak van De Opstap naar andere dorpen en wijken.
- We versterken en borgen de samenwerking tussen onderwijs, ondernemers en overheid via het sociaal-economisch actieprogramma Het Goud van Noordwest.
- We verlengen de pilot Groeituin in Wier met een jaar. We zien de Groeituin vanaf 2028 als een basisvoorziening van Empatec.
- We bieden maatwerkbegeleiding aan inwoners die vanuit de bijstand aan het werk gaan, om onzekerheid, stress en terugval te voorkomen.
- We versterken de samenwerking met huisartsen via de accounthouder externe verwijzers en de praktijkondersteuners GGZ-jeugd.
- We nemen onze verantwoordelijkheid bij de uitvoering van de Spreidingswet.

Sport en bewegen

Iedere inwoner van Waadhoeke moet kunnen sporten en bewegen, ongeacht leeftijd, inkomen of beperking. Sport en beweging dragen bij aan gezondheid, ontmoeting en de leefbaarheid in onze dorpen en stad. Daarom blijven we investeren in een sterke basis. Dat doen we zowel bij verenigingen als op scholen, bijvoorbeeld door inzet van de regisseur Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG).

We ondersteunen sportverenigingen en andere sportaanbieders en stimuleren samenwerking, bijvoorbeeld via TeamFRL. Daarbij is er aandacht voor Friese en streekporten, zoals kaatsen en fierljeppen, onder meer via schoolprojecten.

We staan voor een menswaardig, veilig en gastvrij bestaan

We voeren het accommodatiebeleid uit via het Omgevingsprogramma Accommodaties. We kijken naar clustering en koppelingen tussen voorzieningen, met behoud van belangrijke functies in onze dorpen. Ook bij vervanging van sportvelden volgen we dit beleid.

Hier zetten we de komende vier jaar extra op in:

- We starten een pilot Gratis Aktyf gericht op inwoners van 65 jaar en ouder.
- Het zwembad op Bloemketerp in Franeker wordt deze bestuursperiode geopend.
- We zetten ons maximaal in voor het behoud van een toekomstbestendige zwemvoorziening in Sint Annaparochie.
- We herijken het sportbeleid naar integraal beleid voor sport en bewegen. Met extra aandacht voor (groene) speelplekken en bewegen in de openbare ruimte.

Cultuur en erfgoed als kracht van Waadhoeke

Cultuur, taal en erfgoed dragen bij aan de identiteit, sociale samenhang en leefbaarheid van Waadhoeke. Cultuur speelt daarnaast een belangrijke rol in de persoonlijke ontwikkeling en het welzijn van mensen. Daarom investeren we in een sterke en toegankelijke culturele infrastructuur.

We behouden en versterken cultuur en erfgoed. We voeren het vastgestelde erfgoedbeleid uit en zorgen ervoor dat de basis op orde is. Dat doen we onder andere met een erfgoedregister, het in kaart brengen van cultuurhistorische waarden en het beschermen van gemeentelijke monumenten.

Waadhoeke beschikt over een bijzonder bestand aan historische kerkorgels. Samen met het orgelveld zorgen we voor meer bekendheid en gebruik van deze orgels, bijvoorbeeld via een orgelroute door Waadhoeke. Ook blijven we investeren in het verbeteren van de toegankelijkheid van erfgoed, onder andere door de digitalisering ervan.

Daarnaast investeren we in een sterke culturele basis door samenwerking tussen culturele organisaties, amateurverenigingen en professionele instellingen te stimuleren.

Taal en meertaligheid zien we als kracht en handelsmerk van Waadhoeke. Daarom stimuleren we het gebruik van Fries, Bildts, Franekers en Nederlands bij cultuur, evenementen, economie en in communicatie van de gemeente.

Hier zetten we de komende vier jaar extra op in:

- We willen de cultuurhistorische verhalen van Waadhoeke beter vertellen, bundelen en uitdragen. Dat doen we onder andere via Visit Noardwest Fryslân.
- We omarmen de nieuwe koers van theater De Koornbeurs en blijven hiervoor de bestaande middelen beschikbaar stellen binnen de huidige afspraken. Daarnaast moedigen we samenwerking met andere organisaties, horeca en het Koninklijk Eise Eisinga Planetarium aan om nieuwe kansen te creëren.
- Voor de cultuursector in Waadhoeke geldt: innovatieve toekomstbestendige plannen die voortkomen uit samenwerking, beoordelen we op haalbaarheid. Hiervoor is alleen incidentele financiële steun eventueel mogelijk.
- We gaan in gesprek met Seewyn Kunsteducatie over de samenwerking met amateurverenigingen, waarbij gezocht wordt naar aansluiting bij de behoefte van deze verenigingen. De samenwerking moet binnen het bestaande budget verbeteren.
- We zetten het beleid voor Fries, Bildts, Franekers en Nederlands voort.
- We gaan door met de taalcampagne. In 2028 bieden taal en cultuur extra kansen, omdat in dit jaar onder andere 10 jaar gemeente Waadhoeke en 175 jaar PC worden gevierd.

Gastvrij genieten in Waadhoeke

We bouwen aan een duurzame gastvrijheidssector die bijdraagt aan de leefbaarheid, cultuur, natuur en lokale economie van Waadhoeke. De UNESCO Werelderfgoederen de Waddenzee en het Planetarium van Eise Eisinga bieden grote kansen voor recreatie en toerisme.

We zorgen voor een aantrekkelijke en 'beleefbare' omgeving voor zowel inwoners als bezoekers. Dat doen we onder andere door te investeren in recreatieve wandel- en fietsroutes. Ook ondersteunen we evenementen die bijdragen aan de levendigheid van onze gemeente. Ten slotte willen we bezoekers langer aan onze regio binden met een gevarieerd en duurzaam aanbod.

TAAL EN MEERTALIGHEID ZIEN WE ALS KRACHT EN HANDELSMERK VAN WAADHOEKE

Hier zetten we de komende vier jaar extra op in:

- We verbeteren het recreatieve routenetwerk, bijvoorbeeld via boerenlandpaden, dorpsommetjes en vaarrondjes.
- We verlagen de regeldruk voor evenementenorganisaties door in te zetten op meerjarige subsidies en vergunningen.
- We streven naar meer overnachtingsmogelijkheden in Waadhoeke. De extra inkomsten uit een verhoging van de toeristenbelasting investeren we deels weer in de sector.

**Uitgelicht
Gratis actief in Waadhoeke**

Gratis Aktyf Waadhoeke is een initiatief van de gemeente Waadhoeke, samen met Stichting Seewyn Kunsteducatie en Stichting Sport Fryslân. Met dit programma krijgen jongeren van 12 tot en met 23 jaar de kans om laagdrempelig en zonder kosten in beweging te komen.

We gaan door met Gratis Aktyf Waadhoeke. De pilot verlengen we tot en met 2028. Halverwege 2027 evalueren we het initiatief. Op basis daarvan bepalen we hoe we na 2028 verdergaan. Deelname blijft in ieder geval zonder financiële drempel. Zo maken we sport en cultuur voor iedereen toegankelijk en stimuleren we een actieve, gezonde en energieke generatie.

We bouwen
aan een sterke,
toekomstbestendige
en ondernemende
economie

EEN DUURZAME TOEKOMST

We bouwen aan een toekomstbestendige gemeente. Met een sterke economie, goed onderwijs en een gezonde leefomgeving in balans met natuur en milieu. Zo zorgen we ook goed voor de generaties na ons.

Ondernemen met ruimte voor groei

We bouwen aan een sterke, toekomstbestendige en ondernemende economie. Met ruimte voor innovatie, duurzame werkgelegenheid en economische groei. We stimuleren samenwerking tussen ondernemers, onderwijs, overheid en inwoners. Zo kunnen bedrijven zich ontwikkelen en krijgen alle inwoners de kans om mee te doen op de arbeidsmarkt.

We zetten in op toekomstbestendige bedrijvigheid. We stimuleren bedrijven om te investeren in verduurzaming, innovatie en samenwerking, bijvoorbeeld op bedrijventerreinen. Daarbij is aandacht voor collectieve oplossingen voor netcongestie, vergroening en circulariteit. Ook zorgen we voor voldoende beschikbare bedrijfskavels in Franeker en leveren we maatwerk in de rest van de gemeente. Daarnaast werken we aan een sterk ondernemingsklimaat en werven we nieuwe bedrijven om zich in onze gemeente te vestigen. Vitale winkelgebieden zien we als visitekaartje en ontmoetingsplek van onze gemeente. Daarom blijven we winkelgebieden in Franeker en Sint Annaparochie ondersteunen via centrummanagement en aanjagers

die samenwerking versterken. Ten slotte versterken we de samenwerking tussen onderwijs, ondernemers en overheid. Via initiatieven zoals *Het Goud van Noordwest* brengen we partijen samen en stimuleren we onder andere banenbeurzen en initiatieven voor jongeren die uit beeld dreigen te raken.

Hier zetten we de komende vier jaar extra op in:

- We verbeteren de gemeentelijke dienstverlening aan ondernemers. Zo hebben we aandacht voor onze communicatie en we maken processen eenvoudiger en overzichtelijker.
- We willen het Raadhuisplein in Franeker ontwikkelen tot een aantrekkelijker verblijfsgebied.
- We onderzoeken mogelijkheden om leegstaande en verwaarloosde panden in winkelgebieden aan te pakken.
- We brengen sociale doelgroepen, zoals inwoners van het AZC en statushouders, in contact met ondernemers in de regio.
- We voeren het vastgestelde beleid voor huisvesting van arbeidsmigranten uit en versnellen dit waar mogelijk.

Een sterke landbouw in balans met landschap en natuur

Veeteelt, akkerbouw en glastuinbouw zijn van grote betekenis voor Waadhoeke. Samen met groothandel, industrie en toeleveranciers vormt de landbouw een belangrijke motor van onze economie. Tegelijkertijd staan we voor grote uitdagingen, denk aan nieuwe regelgeving, klimaatverandering en verzilting.

Daarom bouwen we aan een sterke landbouwsector met toekomst. Een sector die duurzaam verbonden is met landschap, natuur en de mienskip. Onze visie en ambities leggen we vast in het omgevingsprogramma landelijk gebied. Daarin besteden we onder andere aandacht aan de openheid van het landschap.

Hier zetten we de komende vier jaar extra op in:

- We stimuleren agrarisch natuurbeheer. Dat doen we in samenwerking met agrarische collectieven.
- We bevorderen duurzame en natuurinclusieve landbouw.
- We ondersteunen de korte keten en vergroten de bekendheid hiervan.
- We organiseren structureel overleg met agrarische en natuurorganisaties.
- We zetten de bestemmingsreserve Ontwikkelfonds ook in voor projecten op het gebied van biodiversiteit en landbouw.

Duurzaam vooruit: energieneutraal en circulair

Wij willen als gemeente het goede voorbeeld geven in duurzaam handelen en werken toe naar een energieneutrale gemeente in 2040. De duurzaamheidsagenda zetten we onverminderd voort. Bij alles wat we doen, nemen we circulariteit als uitgangspunt. We werken de komende jaren langs drie sporen:

Oars mei enerzjy omgean betekent dat we niet meer energie verbruiken dan we zelf duurzaam opwekken. We ondersteunen energiecoöperaties en onderzoeken gezamenlijke eigendomsmodellen voor opwek en opslag. Ook evalueren we de energie-samenwerking op bedrijventerreinen, zoals collectieve batterijen, zonnepanelen, wind en slimme sturing. We zetten in op innovatie en streven naar emissieloze infrastructurele projecten. We werken niet mee aan het vestigen van datacentra.

Oars mei natuer omgean betekent dat we ecologische waarden behouden en versterken. Dat doen we bijvoorbeeld door groene initiatieven van inwoners te ondersteunen. Ook zetten we het onderzoek naar verzilting voort.

Oars mei grûnstoffen omgean betekent dat we inzetten op afvalscheiding, bewustwording, afvalpreventie en hergebruik. De komende periode willen we inwoners bewust maken van de mogelijkheden die er zijn om verantwoord te consumeren.

Hier zetten we de komende vier jaar extra op in:

- We onderzoeken de mogelijkheden om een eigen gemeentelijk warmte- en energiebedrijf op te zetten, in samenwerking met lokale coöperaties.
- Bij projecten in de openbare ruimte hebben we extra aandacht voor vergroening en klimaatadaptatie.
- We optimaliseren afvalscheiding, bewustwording, afvalpreventie, verwerking en hergebruik. Daarbij kijken we ook naar de mogelijkheid van Diftar.

Uitgelicht Op weg naar een energieneutraal Waadhoeke

We willen dat Waadhoeke in 2040 energieneutraal is. Dat betekent dat we alle energie die we gebruiken duurzaam opwekken. We bouwen daarbij voort op de koers die de afgelopen jaren is ingezet.

De gemeente heeft de afgelopen periode gewerkt aan het klimaatlandschap. In de verdere uitwerking en op basis van opgedane inzichten kiezen we ervoor om dit project onderdeel te maken van het Gebiedsproces Duurzaam Waadhoeke. Hierbij kijken we nadrukkelijk breder dan alleen het zoekgebied bij Sexbierum. In dit proces brengen we energie, natuur, water en leefomgeving samen. Dit helpt ons om goede, samenhangende keuzes te maken, de samenwerking te versterken en inwoners actief te betrekken. We zorgen er bovendien voor dat minimaal 60% van de opbrengsten van duurzame energie ten goede komt aan onze inwoners, met extra aandacht voor de dorpen die de meeste impact ervaren.

De energie die we in 2040 gebruiken moet duurzaam opgewekt zijn. We gaan op zoek naar logische locaties voor opwek en opslag van energie, gericht op het in balans brengen van vraag en aanbod van energie. Nieuwe ontwikkelingen zoals bio-energie, SMR en aquathermie houden we in de gaten. Tegelijkertijd zetten we stevig in op energiebesparing, met als doel het totale energieverbruik met ongeveer een derde te verminderen.

Initiatieven van energiecoöperaties ondersteunen we, mits deze goed passen bij de omgeving en de gemeenschap. Daarnaast verbeteren we de communicatie en het contact met inwoners, zodat plannen duidelijk zijn, zorgen serieus worden genomen en het draagvlak wordt vergroot.

In Waadhoeke krijgt iedereen gelijke kansen om zich te ontwikkelen

Kansen voor ieder talent

In Waadhoeke krijgt iedereen gelijke kansen om zich te ontwikkelen. Kinderen, jongeren en volwassenen moeten hun talenten kunnen ontdekken en benutten. Onderwijs, kinderopvang, zorg, welzijn en de lokale economie werken daarbij nauw samen. Zo bouwen we aan een sterke basis voor persoonlijke groei en de toekomst van onze regio.

Onderwijs vindt plaats in toekomstbestendige, veilige en duurzame gebouwen. Waar mogelijk combineren we functies, zodat scholen bijdragen aan sterke en leefbare kernen. De komende jaren realiseren we nieuwe schoolgebouwen op Bloemketerp, in Menaam en in Winsum.

We zetten in op gelijke ontwikkelkansen. We ondersteunen daarom initiatieven zoals Waadkracht. Ook subsidiëren we programma's voor cultuur, natuur, sport en meertaligheid. Daarnaast versterken we de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

Hier zetten we de komende vier jaar extra op in:

- We stimuleren innovatief onderwijs, zoals de Einsteinclass, het leer-werkplein en techniekonderwijs.
- We ondersteunen scholen die werken aan inclusief onderwijs.
- We stellen een nieuw integraal huisvestingsplan Onderwijs vast. Daarin is ook aandacht voor groene schoolpleinen, integrale kindcentra en sterke dorpscholen.
- We zetten de samenwerking tussen onderwijs, ondernemers en overheid via Het Goud van Noordwest voort.

Een vitaal en gezond leven

Alle inwoners van Waadhoeke krijgen de kans om veerkrachtig, weerbaar, kansrijk en gezond op te groeien, te leven en gezond ouder te worden. We maken de beweging van zorg naar gezondheid en blijven werken vanuit het gedachtegoed van positieve gezondheid: van ziekte en zorg naar gedrag, gezondheid en welzijn.

We stellen een nieuwe nota gezondheidsbeleid vast en wegen gezondheid structureel mee in alle domeinen van beleid en uitvoering (Health in All Policies). Ook zorgen we voor een gezonde start voor kinderen via de doorontwikkeling van de ketenaanpak Kansrijke Start. Daarnaast blijven we ons richten op het voorkomen en terugdringen van overgewicht.

We stimuleren een gezonde en actieve leefstijl en zetten in op preventie van middelengebruik. Tegelijk versterken we de mentale gezondheid, onder andere door het voortzetten en waar mogelijk uitbreiden van Welzijn op Recept.

Ook hebben we aandacht voor vitaal ouder worden. We blijven werken aan een dementievriendelijke gemeente en stimuleren ontmoeting en beweging.

Tot slot zorgen we voor een leefomgeving die uitnodigt tot bewegen, spelen en ontmoeten.

Hier zetten we de komende vier jaar extra op in:

- We voeren Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO) in. Deze IJslandse aanpak richt zich op het voorkomen van alcohol-, drugs- en tabaksgebruik door jongeren door een leefomgeving te bieden waarin ze gelukkig en gezond kunnen opgroeien.
- We onderzoeken de mogelijkheden om eerstelijnszorg dichtbij te faciliteren.
- We maken concreet werk van onze ambitie: Waadhoeke is een inclusieve gemeente. We evalueren het huidige antidiscriminatiebeleid en de uitvoeringsagenda inclusie en diversiteit 2023–2025. Op basis daarvan stellen we nieuw inclusie- en diversiteitsbeleid op, met daarin een Lokale Inclusie Agenda gericht op betere toegankelijkheid.

Samen maken we Waadhoeke

Een sterke gemeente maken we samen. We zorgen voor goede en toegankelijke dienstverlening. We werken samen met inwoners, ondernemers, organisaties en andere overheden. Ook versterken we onze positie in de regio, in Nederland en daarbuiten.

Een gemeente dicht bij inwoners

Wij staan voor een betrouwbare, begrijpelijke en toegankelijke overheid voor iedereen. Veel gaat goed en tegelijkertijd blijven we onze dienstverlening en klantgerichtheid verbeteren. Eind 2025 hebben we onze visie op dienstverlening geactualiseerd. Deze visie vormt de basis voor de verdere ontwikkeling van onze organisatie en ondersteuning van inwoners, ondernemers en partners.

We verbeteren onze digitale dienstverlening, onder meer met MijnWaadhoeke en door te onderzoeken hoe we AI veilig en verantwoord kunnen inzetten. Via de bibliotheken ondersteunen we inwoners bij het versterken van hun digitale vaardigheden.

We werken aan betere bereikbaarheid en hogere klanttevredenheid, die we structureel meten via onderzoeken en klantreizen. Heldere en begrijpelijke communicatie staat centraal, met aandacht voor toegankelijk taalgebruik en kwaliteitsborging.

We willen zichtbaar en dichtbij zijn. Daarom blijven we werken met vooruitgeschoven ambtenaren, zoals dorpen- en wijkencoördinatoren, accountmanagers en een evenementencoördinator. Ook organiseren we onze dienstverlening fysiek dichtbij inwoners. Het serviceloket in Sint Anna-parochie zetten we structureel voort.

Meedenken en meedoen

We willen een betrokken en dienstbare gemeente zijn, waarin inwoners en ondernemers helder weten hoe zij invloed kunnen uitoefenen op beleid en uitvoering. Participatie moet duidelijk, herkenbaar en op tijd plaatsvinden. Daarom stellen we een participatieverordening en overkoepelend participatiebeleid op. Daarbij werken we met de participatieladder. Zo is vooraf helder welke rol inwoners en ondernemers hebben bij gemeentelijke besluitvorming.

We betrekken inwoners en ondernemers vroegtijdig bij plannen die hun leefomgeving raken. Ook willen we verschillende groepen beter bereiken en nieuwe vormen van meedenken en meedoen verkennen. Jongeren krijgen daarbij nadrukkelijk een plek: hun stem moet op een passende en effectieve manier worden meegenomen in besluiten over de toekomst van Waadhoeke.

Hier zetten we de komende vier jaar extra op in:

- We onderzoeken de instelling van een ouderenraad.
- We experimenteren met participatie-instrumenten zoals een burgerberaad en Right to Challenge.
- We evalueren de huidige opzet van de jongerenraad en de kinderburchemeester en versterken waar nodig de manier waarop jongeren worden betrokken bij besluitvorming.

**WIJ STAAN
VOOR EEN
BETROUWBARE,
BEGRIJPELIJKE EN
TOEGANKELIJKE
OVERHEID
VOOR IEDEREEN**

**We versterken
onze positie
in de regio en
richting het Rijk
en Europa**

Waadhoeke in positie voor de toekomst

We werken doelgericht aan de ontwikkeling van Waadhoeke op de lange termijn. Daarbij versterken we onze positie in de regio en richting het Rijk en Europa, zodat we onze belangen goed kunnen behartigen en kansen benutten.

We zetten de strategische ontwikkelagenda en de ontwikkellijnen uit de nota Herijking Ontwikkelperspectief voort. Tegelijkertijd intensiveren we onze samenwerking door actief deel te nemen aan regionale, nationale en Europese programma's en netwerken.

De Waddenzee heeft internationaal en nationaal de hoogst mogelijke beschermde status. Het getijdengebied is UNESCO Werelderfgoed én het is het grootste Natura 2000-gebied van ons land; dit vanwege de unieke natuurwaarden.

Langs de waddenkust liggen belangrijke kansen voor landschappelijke, economische en toeristische ontwikkeling. Die kansen benutten we waar mogelijk binnen ecologische grenzen en versterken we door de nota Perspectief op de Waddenkust uit te voeren. Daarnaast blijven we actief betrokken bij het Fries Programma Waddenkust en de Vereniging Waddenzeegemeenten.

Tot slot zetten we in op een stevige belangenbehartiging, met gerichte lobby, sterke netwerken en het actief benutten van financieringsmogelijkheden.

Financieel in balans, nu en straks

Een solide en toekomstbestendige financiële huishouding is de basis onder dit coalitieakkoord. We streven naar een begroting die zowel op korte als lange termijn in balans is. We maken bij de financiële mogelijkheden onderscheid tussen structurele en incidentele middelen. Ons uitgangspunt is dat de begroting voldoet aan het

advies van de VNG: het eerste jaar van de meerjarenbegroting moet sluitend zijn. Voor de overige drie jaren van de meerjarenbegroting gebruiken we het rapport 'Toekomstbestendige begroting' om keuzes te maken. Dit rapport geeft inzicht in de keuzeruimte in de begroting en de financiële en maatschappelijke effecten. De taakstelling Sociaal Domein wordt ingevuld in lijn met dit rapport. We hebben ook nog steeds vertrouwen dat het Rijk gemeenten uiteindelijk voldoende gaat compenseren voor de taken en verantwoordelijkheden.

De Algemene Reserve is onze financiële buffer om incidentele tegenvallers op te vangen. Door gewijzigde omstandigheden in de risico's en na vergelijking met andere gemeenten, zijn wij van mening dat een aanpassing van de risicofactor van 1.2 naar 1.0 verantwoord is. We gaan de eerder vastgelegde ondergrens van de Algemene Reserve verlagen van €15 naar €10 miljoen. Hierdoor ontstaat ruimte om te investeren. Dit doen we zorgvuldig en alleen voor incidentele uitgaven, investeringen die structurele besparingen opleveren of het dempen van toekomstige lasten.

Bij financiële keuzes zoeken we eerst naar besparingen, efficiëntie en alternatieve inkomsten. Vanaf 2028 maken we de rioolheffing stapsgewijs kostendekkend, onder andere via tariefdifferentiatie. Het verhogen van de OZB (onroerendezaakbelasting) voor inwoners en ondernemers, naast de reguliere inflatiecorrectie, is voor ons de minst gewenste optie.

We vragen het college dit coalitieakkoord uit te werken in een collegeprogramma, inclusief de financiële vertaling in de begroting.

adres

Harlingerweg 18
8801 PA Franeker

postadres

Postbus 58
8800 AB Franeker

online

www.waadhoeke.nl
info@waadhoeke.nl

telefoon

0517 380 380